

UIT DE LITERATUUR

Röntgenpflicht bei Brückenersatz, von Alfred Kantorowicz
(Bonn) Zahnärztliche Rundschau 1930, No. 20.

Professor *Kantorowicz* behandelt hier de vaak-aangevochten stelling, dat een tandarts vóór het plaatsen van een brug zich door röntgenfoto behoort op de hoogte te stellen van den toestand van de betreffende wortels. Met deze stelling gaat hij geheel accoord, — weliswaar nog pas sinds korten tijd. De overweging van een door de rechtbank van hem als deskundige verlangde verklaring, bracht hem, naar zijn eigen verklaring, ertoe niet alleen zich zelf aan dien stelregel voortaan te houden, maar dien ook aan zijn studenten als verplichting voor te schrijven.

Om het belang der zaak geeft *Kantorowicz* zijn lezenswaardig „Gutachten” hier geheel weer.

De vraag, of er schuldige nalatigheid bestaat, wanneer niet gebruik is gemaakt van *alle* onderzoekingsmethodes, die den tandarts ter beschikking staan om zich zekerheid te verschaffen over den toestand van een wortel, die als steunpunt voor een brug dienen moet, dient wel voor elk geval afzonderlijk overwogen te worden.

In het onderhavige geval, waar een brug gemaakt was op een reeds vroeger door iemand anders behandelde wortel, was er alle aanleiding tot de vraag of op het tijdstip, dat de brug geplaatst zou worden, het ziektebeeld aanleiding gaf tot het vooraf doen maken van een foto. Een half jaar na de plaatsing van de brug toch bleek er aan een der peilers een zoo uitgebreide veretterende cyste aanwezig te zijn, dat het niet wel aan te nemen was, dat daarvan een half jaar te voren nog niets was waar te nemen geweest.

Volgens sommigen geeft echter ieder geval, waar geen levende pulpa meer aanwezig is, reeds aanleiding tot het raadplegen van een foto. Wie in zoo'n geval dit niet doet, maakt zich dan dus schuldig aan een kunstfout. Ook volgens *Kantorowicz*.

Het is immers, zoo redeneert hij, voor ieder onzer ervaring der dagelijksche praktijk — en de wetenschappelijke strijd over de wortelkanaalvulling loopt reeds tientallen van jaren over dit-

zelfde probleem — dat verreweg het grootste aantal wortels met doode pulpae „nicht sachgemäsz abgefüllt ist und dasz sich an ihren Wurzelspitzen Entzündungs- oder Eiterungsherde befinden. (K. schrijft niet: befinden können, Ref.).

Met zeer groote waarschijnlijkheid, aldus gaat *Kantorowicz* verder, dient ermede gerekend te worden, dat elke tand met doode pulpa, voor brugpeiler bestemd, een ontstekingshaard bezit of een zoo gebrekkige wortelvulling, dat binnen afzienbaren tijd een ontstekingshaard te verwachten is.

Ervaren practici hebben dan ook meestal de gewoonte, iedere wortelkanaalvulling te herzien voordat ze er een brug op bouwen. Want afdoende wortelvulling dient in elk geval de apicale opening af te sluiten, *en daarover kan alleen de röntgenopname uitsluitsel geven*; een ander diagnostisch hulpmiddel hebben wij daarvoor voorloopig niet. (Cursiveering van mij. Ref.).

Of dit, volgens hem „heute berechtigte Standpunkt” ook 2½ jaar geleden reeds rechtsgeldig te achten was, toen het hier bedoelde geval onder tandheerkundige behandeling kwam, laat *Kantorowicz* aan de rechtbank over te beslissen.

Das Dilemma der Röntgenpflicht, von Dr. F. C. Münch
(Duisburg). *Zahnärztliche Rundschau* 1930, Nr. 26.

Dr. Münch, door boven gerefereerd artikel van *Prof. Kantorowicz* blijkbaar geïnspireerd, is van meening, dat röntgen-plicht toch altijd nog een dilemma is, en wel een van zeer actueel belang. Een groot aantal, waarschijnlijk wel het meerendeel, der tandartsen ziet zich door de omstandigheden gedwongen, haast elken dag wel een kunstfout te begaan... als *Kantorowicz* gelijk heeft.

Schuldig aan wetsovertreding toch is men, als men een bestaande wet (juridisch of wetenschappelijk gesproken) overtreedt. Maar het is de vraag of het stellen van een wet te rechtvaardigen is door het inzicht, dat zoo'n wet gewenscht (erforderlich) is, of wel, dat naast dit inzicht in de wenselijkheid, ook voldoende grond voor de uitvoerbaarheid aanwezig dient te zijn.

Weski bijv. komt tot de uitspraak, dat iedere, langer dan een half jaar tevoren behandelde wortel, gefotografeerd moet worden, evenzeer voor een kroon of vulling.

De „wirtschaftliche” bezwaren daartegen behoeven hier niet te worden herhaald. *Weski* zelft meent een uitweg te hebben

gegeven, door het al of niet fotografeeren te doen afhangen van de goedkeuring van den patiënt.

Münch komt tegen deze „moraal-clausule” terecht in verzet. Toestemming van den patiënt tot een behandeling, die volgens den medicus verkeerd is, ontheft dezen laatste immers niet van de schuld.

Evenmin kan *Münch* zich vereenigen met de beperking van Weski's stelling, zooals de Preussische Zahnärztekammer die bedoelde (zie Z. M. 1929, Nr. 11) met haar uitspraak, dat alleen dan van een kunstfout sprake zijn kan als het bewijs te leveren is, „dat in een desbetreffend geval door een röntgenopname een andere behandeling, die tot succes zou hebben geleid, ware mogelijk geweest.” Hieruit volgt immers, dat men alleen dan veilig gaat, als men nooit zonder foto's een pulpa-looze tand behandelt. Daarom stelt *Münch* dan ook voor een eventueelen wettelijken regel in dezen aldus te formuleeren: in ieder geval afzonderlijk dient te worden uitgemaakt of een kunstfout begaan is, en wel door bij onderzoek vast te stellen of onder de desbetreffende omstandigheden een röntgenopname *uitvoerbaar* (durchführbar) *en daardoor* een andere, doeltreffende, behandeling mogelijk geweest ware.

v. A.